

PBL-8 (uke 30) – Krise i et lokalsamfunn

Oppgaven er laget av Berit Grøholt

Ark 1

Du er praktiserende lege i en liten kystkommune i Vestlandet med 6000 innbyggere. Du har vakt og får en tidlig morgen telefon fra en idrettsleder som er på overnattingstur på en hytte med idrettslagets skitrupp. Erotisk forvikling innen truppen kvelden før resulterte i en stor konflikt mellom noen av jentene i truppen (17 år). Neste morgen blir en av dem funnet tilsynelatende bevisstløs av de hun overnattet sammen med (5 andre). Du blir tilkalt.

Det viser seg at du kjenner piken fra før. Hun kom til deg med sin mor for en måned siden, men sa ikke stort. Moren klaget over at hun var trøtt og tiltaksløs, sov mye og frøs. Moren mente hun virket annerledes enn vanlig, virkelig "deppa". Hun ville heller ikke spise i samme rom som familien, og holdt seg mye på rommet sitt. Piken selv sier lite om dette, men er ikke uenig i at hun spiser svært lite. Dette hadde bekymret moren, men datteren hadde ikke gått ned i vekt etter morens vurdering. Datteren syntes heller ikke at vekten var noe som helst problem. Hennes eneste plage som hun selv klaget over, var uregelmessig hjerteaksjon. Det eneste du fant ved undersøkelsen som var noe å henge hatten på, var langsom og uregelmessig hjerteaksjon. Ellers var hun preget av lite mimikk, og hun virket tilsynelatende psykisk "tung". Både hun og moren avviste at det var det psykiske som var problemet. Du syntes at hun virket hjelpetrengende, og for å komme henne i møte satte du henne på betablokkeren Propranolol. Du henviste henne også til medisinsk poliklinikk for videre utredning. Der hadde hun vært, og du husker at epikrisen kom dagen før, men du hadde ikke hatt tid til å lese den.

Før du drar til hytta som ligger en halvtimes tid unna, leser du epikrisen og ruster deg mentalt. Da du kommer frem, er piken allerede hentet av ambulansen, og du drar tilbake til kontoret.

Du ringes av sykehuset som er i tvil om piken vil greie seg, og vil vite om du har noen opplysninger om hva som kan ha skjedd. Du ringes i løpet av dagen av flere foreldre som er bekymret for sine barn som oppdaget den bevisstløse piken. De vil vite hva som har skjedd.

PBL-8 (uke 30) – Krise i et lokalsamfunn

Ark 2

Idrettslederen ringer deg og sier at hele "gruppa står på hodet" – ryktene svirrer. Det er fare for at piken ikke overlever. Er hun syk? Har hun tatt medisiner? Kan det være narkotika? Sykehuset vil ikke svare idrettslederen. Foreldrene til piken har ringt og vil snakke med idrettslederen som er vettskremt. "Hjelp", sier han. Ti minutter senere får du vite at piken er død. Lokalavisen kontakter også idrettslederen i løpet av dagen. Han er bekymret for et par av de andre ungdommene i truppen, som han lenge har ment har vært psykisk labile. Alt dette kommer han til deg med.

PBL-8 (uke 30) – Krise i et lokalsamfunn

Av Berit Grøholt

Veilederark:

Læringsmål er:

- differensialdiagnostikk ved ”depressive symptomer”.
- arbeid med etterlatte, også etter et selvmord
- krisebearbeiding hos voksne og barn der en gruppe/et lite samfunn er involvert

Bearbeiding av krise hos legen, som ga medisin. Idrettslederen som var ansvarlig voksenperson. Vennene som hadde deltatt i konflikt. Behov for oppfølging etter slike dramatiske hendelser. Betydningen av å forebygge anklager og rykter. Takling av media.

Denne piken hadde hypotyreose, men behandlingen var ennå ikke startet. Hennes psykiske avvik kan ha sammenheng med det, men hennes depresjon viste seg å være svært tung i intervjuene som fant sted med de pårørende etter dødsfallet. Hun døde av en overdose Propranolol. Hun hadde snakket om selvmord med noen av venninnene sine, viste det seg, men ikke med foreldrene.

I drøftingen av hennes problemer er flere diagnoser aktuelle: ved siden av hypotyreose, depresjon, anoreksi, tidligere tegn på schizofreni.

Et annet sentralt område for drøftingene er hvordan hjelpe familien. De vil trenge tilbud om samtaler, både i forhold til sorgen og i forhold til hva som faktisk har skjedd og hvilke medisinske problemer som lå til grunn. Ofte kan det være lurt å ha et åpent samarbeid med prest hvis familien er interessert i det.

Hvordan hjelpe de unge som var innblandet i selvmordet? Samle dem for å snakke igjennom hendeleen (debriefing), med god styring fra voksne som må stoppe det som kan bli destruktive anklager. Viktig å ha klargjort dette med foreldrene. Her blir idrettslederen en god hjelper. Hva slags hjelp trenger idrettslederen? (Debriefing, kunnskap om forventede reaksjoner). Hvordan forebygge ”smitte”?

Takling av krise i et lokalsamfunn blir et viktig punkt. Snakke om organisering av ”kriseteam” i en kommune. Snakke om taushetsplikt i slike situasjoner. Aktuelt å organisere ”åpent hus” for idrettsgruppa med foreldre. Informere dem etter at det er klarert med foreldrene. Finne ressurspersoner som kan delta: prest, helsesøstre osv. Møte med idrettsgruppa som debriefes. Snakke om selvmordssmitte. Oppfølgingsgruppe evt. etterpå. Åpen telefon noen dager. Begravelsen planlegges nøye. Helsesøster på skolen vil følge opp de to jentene hun vet vil ”overreagere”, for å dempe hysteritendenser. Ta de unge med på råd. Sørge for at de unges eget initiativ blir tatt vare på. I dette tilfellet tente de unge lys som de satte i hagen til foreldrene etter begravelsen. Det gjorde et sterkt inntrykk på alle som så det, og fikk de unge til å føle seg mindre hjelpeløse.

Mange veier er åpne. Prøv å få frem det positive ved å ta et grep om situasjonen, også i forhold til den involverte befolkning. Det er ofte mange.